

1169

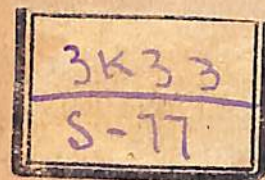
1831

3K33
S-77 47

Ի. ՍՏԱԼԻՆ

ՏՆՏԵՍԱՎԱՐՆԵՐԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

(ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ԱՐԴՅԱՆԱԲԵՐՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ՀԱՄԱՄԻՈՒԹՅԱՆ ԱԺԱՋԻՆ ԿՈՆՖԵՐԱՆՍՈՒՄ ԱՐՏԱՍՄԱՆԻՉ ՀԱՌԸ)

42001

2010

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ

Երևան—1981

23324

ՊԵՏՐԱՏԻ ՏՊԱՐԱՆ
ՀՐԱՏ. 1558
ՊԱՏՎԵՐ 1508
ԳՐԱՌԵՊԿԱՐ 6724 (Բ)
ՏԻՐԱԺ 10000

5525-53

ԸՆԿ. Ի. ՍՏԱԼԻՆ

ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅԱՆ ՎՃՌԱԿԱՆ ՃՅՈՒՂԵ- ՐՈՒՄ ՀՆԳԱՄՅԱԿԸ ԿԱՏԱՐԵԼ ՅԵՐԵԲ ՏԱՐՈՒՄ

Ընկերներ, ձեր կոնֆերենցիայի աշխատանքները վերջանալու վրա յեն: Այսօր դուք բանաձևեր եք ընդունելու: Յեն չեմ կասկածում, վոր դուք միաձայն կընդունեք այդ բանաձևերը: Այդ բանաձևերում—յեն մի քիչ ծանոթ եմ դրանց—դուք հավանություն եք տալիս արդյունաբերության 1931 թվականի կոնտրոլ թվերին և պարտավորություն եք ստանձնում կատարել վերջիններս:

Բայց չե՛կի խոսքը լուրջ խոսք է: Բայց չե՛կները սոփոր են կատարել իրենց տված խոստումները: Սակայն ի՞նչ է նշանակում կատարել 1931 թվականի կոնտրոլ թվերը: Այդ նշանակում է արդյունաբերու-

Թյան արտադրանքի 45 տոկոս ընդհանուր աճումը: Իսկ դա մի խնդիր է: Դեռ ավելին. այդպիսի պարտավորություն ստանձնելով, դուք վոչ միայն խոստում եք տալիս կատարել մեր 5-ամյակը 4 տարում, այլ արդեն վճարում գործ է և այստեղ վոչ մի բանաձևով հարկավոր չե ալլես: — դա նշանակում է, վոր դուք խոստանում եք պարտավորություն պահանջարկի հիմնական, վնասակար հետևանքներ հեղափոխել կատարել 3 տարում:

Լավ է, վոր կոնֆերենցիան խոստանում է կատարել 1931 տարվա պլանը, կատարել հնդամյակը 3 տարում: Սակայն մենք «դառն փորձով» սովորել ենք, մենք գիտենք, վոր խոստումները միշտ չեն կատարվում: 1930 թվ. սկզբին նույնպես խոստում եք տրվել՝ կատարել տարեկան պլանը: Այդ ժամանակ հարկավոր եք ավելացնել մեր արդյունաբերության արտադրանքը 31-32%-ով: Սակայն խոստումը լրիվ չկատարվեց: 30 թվականին արդյունաբերության արտադրանքն ավելացավ 25 տոկոսով: Մենք պետք է հարց տանք, թե նույնը չի՞ կրկնվի արդյոք այս տարի: Մեր արդյունաբերության ղեկավարներն ու աշխատողներն այժմ խոստանում են 1931 թվականին արդյունաբերության արտադրանքն ավելացնել 45 տոկոսով: Սակայն ինչո՞վ ենք ապահովված, վոր այդ խոստումը կկատարվի:

Ի՞նչ է պետք ստուգել թվերը կատարելու, արտադրանքը 45 տոկոսով ավելացնելու, հնդամյակը վոչ թե 4 տարում, այլ հիմնական և վնասակար ճյուղերում 3 տարում կատարելու համար:

Դրա համար անհրաժեշտ է 2-հիմնական պայման:

Նախ՝ պետք է վոր ղեկավարներն ունենան «եալ»

կամ ինչպես ասում են մեղանում՝ «որյեկտիվ» հնարավորություններ:

Ցերկրորդ՝ անհրաժեշտ է, վոր ցանկություն է համարվում լինի կառավարելու մեր ձեռնարկություններն այնպես, վոր այդ հնարավորություններն իրականություն դառնան:

Անցյալ տարի մենք «որյեկտիվ» հնարավորություններ ունեյինք պլանը լրիվ կատարելու: Անվիճելի փաստերը վկայում են, վոր ունեյինք: Այդ փաստերն են հեռավորները. անցյալ տարվա մարտին և ապրիլին արդյունաբերության արտադրանքը՝ նախորդ տարվա հետ համեմատած, ավելացավ 31 տոկոսով: Հարց է ծագում, ինչո՞ւ չկատարեցինք մենք ամբողջ տարվա պլանը, ի՞նչը խանգարեց, ի՞նչն եք պակասում: Պակասում եմ այն, վոր մենք չկարողացանք ոգտագործել գոյություն ունեցող հնարավորությունները, այն, վոր չկարողացանք ճիշտ դեկավարել մեր գործարանները, ֆաբրիկաներն ու համեքը:

Մենք ունեյինք առաջին պայմանը՝ որյեկտիվ հնարավորություններ պլանը կատարելու համար: Սակայն մենք չունեյինք անհրաժեշտ չափով յերկրորդ պայմանը՝ արտադրությունը ղեկավարելու համարվումը: Հենց այն պատճառով, վոր պակասում եք ձեռնարկությունները ղեկավարելու համարվումը, պլանը թերակատար մնաց: 31-32 տոկոս աճման փոխարեն մենք տվինք միայն 25 տոկոս:

Իհարկե, 25 տոկոս անումը մեծ գործ է: Կապիտալիստական և վոչ մի յերկիր 1930 թվականին չի ունեցել և այժմ էլ չունի արտադրանքի անում: Կապիտալիստական բոլոր յերկրներում, առանց բացառու-

Թյան, արտադրութիւնը նվազել է: Այդպիսի պայ-
մաններում 25 տակոս աճումը մեծ առաջադիմութիւն
է: Սակայն մենք կարող եյինք ավելին տալ: Մենք ու-
նեցինք դրա համար անհրաժեշտ բոլոր «ուրէկտիւ»
պայմանները:

Ինչո՞ւ մենք յերաշխափորում, վոր այս տարի ևս
չի կրկնվի անցյալ տարիս դեպքը, վոր պլանը լրիւ կը-
հատարվի, վոր գոյութիւն ունեցող հնարաւորու-
թիւնները մենք կողտալործենք այնպէս, ինչպէս հար-
կաւոր է, վոր ձեռք խոստումը վորոշ չափով թղթի վրա
չի մնա:

Պետութիւնների պատմութեան մեջ, յերկրների
պատմութեան մեջ, բանականների պատմութեան մեջ յե-
ղել են դեպքեր, յերբ գոյութիւն են ունեցել հաղթելու
բոլոր հնարաւորութիւնները, սակայն դրանք, այդ հը-
նարաւորութիւնները ապարդիւն են մնացել, վորով-
հետեւ գեկաւարները չեն նկատել այդ հնարաւորու-
թիւնները, չեն կարողացել ոգտվել նրանցից և բա-
նակները պարտութիւն են կրել:

ՄԵՆՔ ՈՒՆԵՆՔ 1931 ԹՎԻ ՍՏՈՒԳԻՉ ԹՎԵՐԸ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ԲՈԼՈՐ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

1931 թվականի ստուգիչ թվերը կատարելու բոլոր
հնարաւորութիւններն ունե՞նք արդէ՞ր մենք: Այո՛,
այդպիսի հնարաւորութիւններ ունենք:

Վորո՞նք են այդ հնարաւորութիւնները, ի՞նչ է
պահանջվում այդ հնարաւորութիւններն իրականու-
թիւն դարձնելու համար:

Նախ և առաջ անհրաժեշտ են բաւարար չափով ԲԸ-

նոկան հարստութիւններ՝ յերկաթահանք, ածուխ,
նավթ, հաց, բամբակ: Ունե՞նք մենք այդ: Ունե՞նք:
Ունենք ավելի, քան վորեւէ այլ յերկիր: Վերցնենք թե-
կուղ Ուրալը, վորը ներկայացնում է հարստութիւննե-
րի այնպիսի բաղմաղանութիւն, վորպիսին չի կարելի
գտնել վոչ մի յերկրում: Հանք, ածուխ, պղինձ, նավթ,
հաց—ի՞նչ ասես չկա Ուրալում: Մենք ամեն ինչ ունենք,
թերեւս բացի կաուչուկից: Սակայն մի-յերկու տարուց
մենք կաուչուկ ևս կունենանք մեր տրամադրութեան
տակ: Այդ կողմից, բնական հարստութիւնների կող-
մից, մենք լիովին ապահովված ենք: Մեր հարստու-
թիւնները նույնիսկ ավելի յեն, քան անհրաժեշտ է:

Եւ ի՞նչ է պահանջվում:

Պահանջվում է, վոր լինի այնպիսի իշխանութիւն,
վորը ցանկութիւն և կարողութիւն ունենա ոգտադոր-
ծել բնական այդ հսկայական հարստութիւնները ժո-
ղովրդի ոգտին: Ունե՞նք մենք այդպիսի իշխանութիւն:
Ունե՞նք: Չի՛լտ է, մեր բնական հարստութիւնների ոգ-
տադործման աշխատանքի ասպարիզում յերբեմն տեղի
յեն ունենում բաղխումներ մեր իսկ աշխատողների մի-
ջեւ: Որինակ՝ անցյալ տարի խորհրդային իշխանութիւն-
նը հարկադրված էր վորոշ պայքար մղել ածխա-մե-
տաղածուխական յերկրորդ բազա ստեղծելու հարցում,
մի բազա, առանց վորի մենք չենք կարող այլեւս դար-
գանալ: Սակայն մենք հաղթահարել ենք արդեն այդ
արդէլքները: Շուտով մենք ունենալու յենք այդ բազան:

Եւ ի՞նչ է պահանջվում:

Պահանջվում է, վոր այդ իշխանութիւնը վայելի
միլիոնավոր բանվորների և գյուղացիների ոժանդակու-
թիւնը: Մեր իշխանութիւնը վայելո՞ւմ է այդ ոժան-

դակույթյունը: Այո՛, վայելում է: Դուք ամբողջ աշխարհում չեք դռնի մի այլ իշխանություն, վորը վայելելու բանավորների և գյուղացիների այնպիսի ուսանողությունը, վորը վայելում է խորհրդային իշխանությունը: Յես չեմ հիշատակի սոցիալիստական մրցության ամսման, հարվածայնության ամսման փաստերը, հանդիպական արդիֆինսյանի համար մղվող պայքարը: Այդ բոլոր փաստերը, վորոնցից ակներախ կերպով յերեվում է միլիոնավոր մասսաների անվերապահ ուսանողությունը խորհրդային իշխանությանը, հանրամասնով են:

ՄԵՐ ԻՐԱՎԱԿԱՐԳԻ ԱՌԱՎԵԼՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Ուրիշ ի՞նչ է անհրաժեշտ 1931 թվականի ստուգիչ թվերը կատարելու և գերակատարելու համար:

Անհրաժեշտ է նաև այնպիսի իրավակարգ, վորն ապաստանի կապիտալիզմի անբուժելի հիվանդություններին և վորը լուրջ առավելություններ ունենա կապիտալիզմի հանդեպ: Ճգնաժամերը, դործադրելությունը, չռայելությունը և լայն մասսաների ազդատությունը— ահա կապիտալիզմի անբուժելի հիվանդությունները:

Մեր իրավակարգը չունի այդ հիվանդությունները, վորովհետև իշխանությունը մեր ձեռքին է, բանավոր դասակարգի ձեռքին, վորովհետև մենք վարում ենք պլանային տնտեսություն, պլանաչափ կուտակում ենք ռեսուրսներ և վերջիններս պլանաչափ բաշխում ենք ժողովրդական տնտեսության ճյուղերում: Մենք ազատ ենք կապիտալիզմի անբուժելի հիվանդություններից: Այդ է մեր տարբերությունը, այդ է մեր վճռական առավելությունը կապիտալիզմի նկատմամբ: Տեսե՛ք, թե ինչպես են ուղում դուրս գալ կապիտալիստները ճղ-

նաժամից: Նրանք առավելագույն չափով իջեցնում են բանվորների աշխատավարձը: Նրանք մեծ չափով իջեցնում են հումուսթի և կենսամթերքների գները: Բայց նրանք չեն ուղում քիչ թե չափ նկատելի չափով իջեցնել արդյունաբերական ապրանքների գները: Այդ նշանակում է, վոր նրանք ուղում են ճգնաժամից դուրս գալ ապրանք ապաստող հիմնական մասսաների հաշվին, բանվորների, գյուղացիների և այն յերկրների աշխատավորների հաշվին, վորոնք արտադրում են հումուսթի և կենսամթերքներ: Կապիտալիստները կորում են այն ճյուղը, վորի վրա նստած են, ուստի ճգնաժամից դուրս գալու փոխարեն վերջինս ավելի յե սաստկանում, կուտակվում են դեպի ավելի դաժան ճգնաժամ տանող նոր նախադրյալներ:

Մեր առավելությունն այն է, վոր մենք չգիտենք գերարտադրության ճգնաժամեր, մենք չունենք և չենք ունենա միլիոնավոր դործադուրկներ, մենք չունենք արտադրության անարելիա, վորովհետև մենք վարում ենք պլանային տնտեսություն: Սակայն այդ դեռ բոլորը չէ: Մենք հանդիսանում ենք ամենակենսորոնացած արդյունաբերություն ունեցող յերկիրը: Այդ նշանակում է, վոր մենք կարող ենք մեր արդյունաբերությունը հիմնել ամենալավ տեխնիկայի վրա և դրա շնորհիվ ապահովել աշխատանքի չտեսնված արտադրականություն, կուտակման չտեսնված տեմպ: Անցյալում մեր թուլությունն այն էր, վոր այդ արդյունաբերությունը հիմնված էր գյուղացիական բաժան-բաժան, մանր տնտեսությունների վրա: Սակայն այդ առաջ էր: Այժմ այլևս այդպես չէ: Վաղը, թերևս մի տարուց, մենք կդառնանք աշխարհիս ամենախոշոր գյուղատնտեսության

յերկիրը: Մեր խորհանդեսություններն ու կոխանակութեանները—իսկ դրանք խոշոր տնտեսութեան ձեւերն են—արդեն այս տարի տվին մեր ամբողջ ապրանքային հացահատիկի կեսը: Իսկ այդ նշանակում է, վոր մեր քաղաքականութիւնը, խորհրդային իրավակարգը, արագորեն առաջ գնալու այնպիսի հնարավորություններ եւ տալիս մեզ, վորոնց մասին չի կարող յերազել բուրժուական և վոչ մի յերկիր:

Եւ ի՞նչ է պետք հսկայի քայլերով առաջ գնալու համար:

Պետք է վոր լինի այնպիսի կուսակցութեան, վորը բախանալու համարժեք լինի, միասնական լինի, վորպէսզի կարողանա բանվոր դասակարգի, բոլոր լաւագույն մարդկանց ջանքերը ուղղել մի կետի վրա և քաղաքականապէս փորձված լինի, վորպէսզի չվհատի դժգոհութեաններն առաջ և սխտեմատիկորեն իրագործի բայլչեմիկյան հեղափոխական ճիշտ քաղաքականութեանը:

Ունենք մենք այդպիսի կուսակցութեան: Այո՛, ունենք: Ծի՞շտ է նրա քաղաքականութեանը: Այո՛, ճիշտ է, վորովհետեւ այդ քաղաքականութեանը լուրջ հաջողութեաններ ունի: Այդ խոստովանում են այժմ վոչ միայն մեր բարեկամները, այլև բանվոր դասակարգի թշնամիները: Տեսե՛ք, թե ինչպէս կատաղում և վայնասուն են բարձրացնում մեր կուսակցութեան դեմ հանրածանոթ «հարդո» ջենտլմեններ՝ Ֆիլը՝ Ամերիկայում, Չերչիլը՝ Անգլիայում, Պուանկարեն՝ Ֆրանսիայում: Ինչո՞ւ յեն նրանք կատաղում և վայնասուն բարձրացնում: Վորովհետեւ մեր կուսակցութեան քաղաքակա-

նութեանը ճիշտ է, վորովհետեւ այդ քաղաքականութեանը նորանոր հաջողութեաններ եւ ունենում:

Ահա, ընկերներ, այն բոլոր հնարավորութեանները, վորոնք հեշտացնում են 1931 թվի ստուգիչ թվերի իրագործումը, վորոնք հնարավորութեան են տալիս հեղափոխել կատարել 4, իսկ վճռական ճյուղերում նույնիսկ 3 տարում:

Այսպիսով, պլանի կատարման համար առաջին պայմանը—«որդեմիկ հնարավորութեանները»—մենք ունենք:

Ունենք արդյոք յերկրորդ պայմանը—այդ հնարավորութեաններն ոգտագործելու ունակութեանը:

Ուրիշ խոսքով, մեզ մոտ կա՞ դործարանների, ֆաբրիկաների, հանքերի ճիշտ ղեկավարութեան: Արդյոք ամեն ինչ կարգի՞ն է այտեղ:

Դժբախտաբար, այտեղ ամեն ինչ կարգին չէ: Մեզ մոտ վոչ միշտ բայլչեմիկորեն են նայում ձեռնարկութեանների ղեկավարութեան հարցի վրա: Մեզ մոտ յերբեմն կարծում են, վոր ղեկավարել—դա նշանակում է թղթեր ստորագրել: Ճախլի յե, բայց փաստ է:

Յերբեմն ակամա հիշում ես Շչեդրինի Պոմպա-դարներին: Հիշո՞ւմ եք, ինչպէս Պոմպադուրուհին խրատում եր ջահել Պոմպադուրին—գլուխդ մի՛ ցախացնի գիտութեան վրա, մի թափանցի դորժի խորքերը, թող ուրիշները դրողվեն դրանով, դա քո դործը չէ,—ըստ դործն է ղեկավարել, թղթեր ստորագրել: Պետք է խոստովանել, ամոթ մեզ, վոր մեզ՝ բայլչեմիկներին մեջ ել քիչ չեն այնպիսիները, վորոնք ղեկավարում են թղթեր ստորագրելու միջոցով: Իսկ դործի խորքը թա-

վանցել, տիրապետել տեխնիկային, գործի տեր դառնալ,—այս կողմից—մեզ մի բան:

Ի՞նչպես կարող եր պատահել, մեր մենք, բայց չեմք վիճե՞րս, մեր կատարել ենք յերեք հեղափոխություն, հաղթանակով դուրս ենք յեկել քաղաքացիական դաժան պատերազմից, լուծել ենք արդյունաբերություն ստեղծելու խոչորագույն խնդիրը, գյուղացիությունը չըջել ենք դեպի սոցիալիզմի ուղին,—ինչպես կարող եր պատահել, մեր արտադրության ղեկավարության գործում թղթերով ենք բախանա՞նում:

Այստեղ պատճառն այն է, մեր թուղթ ստորագրելն ավելի հեշտ է, քան արտադրություն ղեկավարելը. և ահա շատ անտեսալարներ դնացին այս հեշտ ճանապարհով: Այստեղ կա նաև մեր մեղը, կենտրոնի մեղը: Տասը տարի առաջ արվեց մի լողունը. «քանի մեր կոմունիստները դեռևս ինչպես հարկն է չեն հասկանում տեխնիկայից, քանի մեր նրանք դեռ կարիք ունեն սովորելու անտեսություն ղեկավարելը, թող հին տեխնիկներն ու ինժեներները, մասնագետները վարեն արտադրությունը, իսկ դուք, կոմունիստներդ, մի խառնվեք գործի տեխնիկային, բայց չմիջամտելով, ուսումնասիրեցե՛ք տեխնիկան, ուսումնասիրեցե՛ք անդուլ արտադրությունը ղեկավարելու տեխնիկան, վորպեսզի հետո մեզ նվիրված մասնագետները հետ միասին դառնաք արտադրության խեղճական ղեկավարներ, գործի խեղճական տերեր»: Այսպես եր լողունը: Իսկ ի՞նչ ստացվեց իրականում: Այս ֆորմուլայի յերկրորդ մասը դեն չըպըրտեցին, վորովհետև սովորեն ավելի զժվար է, քան թղթեր ստորագրելը, իսկ ֆորմուլայի առաջին մասը

դուհեղացրին, միջամտելը բացատրելով վորպես հրաժարվել արտադրության տեխնիկան ուսումնասիրելուց:

Ստացվեց անհեթեթություն, վնասակար, վտանգավոր անհեթեթություն, մերից վորքան շուտ աղաատվենք, այնքան լավ: Կյանքն ինքը բաղմիկս աղգարարել է մեզ, մեր այդ գործն անբարեհաջող է: Առաջին աղբանանն եր Շախտիի գործը: Շախտիի գործը ցույց տվեց, մեր կուսակազմակերպությունները և արհմիությունները հեղափոխական բախանա՞նք զգոնություն չեն ունեցել: Նա ցույց տվեց, մեր մեր անտեսալարները տեխնիկական տեսակետից չափադանց հետ են մընացել, մեր մի քանի հին ինժեներներ և տեխնիկներ, առանց վերահսկողության աշխատելով, ավելի դյուրությամբ են դրոյում դեպի վնասարարության ուղին, մանավանդ, մեր չարունակ արտասահմանի մեր թըշնամիները «գայթակղեցնում» են նրանց իրենց «ստալիններով»: Յերկրորդ աղբանանը «Արդյունաբերական կուսակցության» պրոցեսն եր:

Իհարկե, վնասարարության հիմքն է կազմում դասակարգային սլայքարը: Իհարկե, դասակարգային թըշնամին կատաղի դիմադրություն է ցույց տալիս սոցիալիստական հարձակմանը: Սակայն վնասարարության այդպիսի վարթամ ծաղկումը բացատրելու համար միայն այդ բացատրությունը քիչ է:

Ի՞նչպես է պատահել, մեր այդպիսի լայն չափեր և բնդունել վնասարարությունը: Ո՞վ է մեղավոր: Մեղավոր ենք մենք: Յեթե մենք անտեսության ղեկավարումն այլ հիմքերի վրա դրած լինեյինք, յեթե մենք ավելի ջանք դործադրած լինեյինք տեխնիկան ուսումնա-

տիրելու, տեխնիկային տիրապետելու գործի վրա, յե-
թե մենք ալելի հաճախ և ալելի խելացի կերպով մի-
ջամտեցինք անտեսութեան զեկալարմանը, վնասա-
բարներին չեր հաջողվի այդքան վնաս տալ:

ԺԱՄԱՆԱԿՆ Ե ՄԵՐ ՅԵՐԵԱՆ ԴԱՐՁՆԵԼ ԴԵՊԻ ՏԵԽՆԻԿԱՆ

Պետք է, վոր մենք ինքներս մասնագետ դառնանք,
գործի տերը դառնանք, անհրաժեշտ է, վոր մեր յերե-
սք դարձնենք զեպի տեխնիկան, զեպի տեխնիկական
գիտելիքները—ահա թե ուր է մղում մեզ կյանքը: Սա-
կայն փոշ առաջին և փոշ ել յերկրորդ աղղանշանը, զեռ-
անհրաժեշտ չըջադարձ չստեղծեց: Ժամանակ է, վա-
ղուց ժամանակ և մեր յերեսք դարձնել զեպի տեխնի-
կան:

Ժամանակ է, վոր մենք հրաժարվենք հին լուրս-
գից, մեռած լողունից՝ տեխնիկային չխառնվելու մա-
սին և դառնանք գործի հմուտ մասնագետներ, ինքներս
դառնանք գործի լիակատար տերն ու տիրականը:

Հաճախ հարց են տալիս, թե ինչո՞ւ չկա կառավար-
ման միանձնյա սխտեմ: Չկա և չի կարող լինել, մին-
չեմ վոր մենք չտիրապետենք տեխնիկային: Մինչև վոր
մեր, բայց չեմ իմանալ մեջ չիմի տեխնիկայի, եկոնոմի-
կայի և ֆինանսների հարցերին լավ ծանոթ բախարար
թիվ մարդ, մեղանում խելական միանձնյա սխտեմ
չի լինի: Վորքան ուղեք բանաձևվեր դրեք, ինչ խոս-
քերով ուղում եք յերդմեցեք, բայց յեթե դուք չեք տի-
րապետի գործարանի, հանքահորի տեխնիկային, եկո-
նոմիկային և ֆինանսներին—բան դուրս չի գա միանձ-
նյա սխտեմ չի լինի:

Հետևյալես խնդիրն այն է, վոր մենք ինքներս տի-
րապետենք տեխնիկային, ինքներս դառնանք գործի
տերն ու տնօրենը: Միմիայն այդ է յերաչխիք տալիս,
վոր մեր սլանները լիովին կերպագործվեն և միանձնյա
սխտեմը կկենսագործվի:

Իհարկե դա հեշտ գործ չէ, սակայն միանգամայն
հաղթահարելի: Գիտութեանը, տեխնիկական փորձը,
գիտելիքները—այս բոլորը հնարավոր է ձեռք բերել աչ-
խառանքով: Այսոր չկա վաղը կլինի: Այստեղ գլխավորն
այն է, վոր մենք բայց չեմ իմանալ բուռն ցանկութեան ու-
նենանք տեխնիկային տիրապետելու, գիտութեանն ու
արտադրութեանը նվաճելու: Բուռն ցանկութեան ու-
նենալով, կարելի չէ հասնել ամեն ինչի, կարելի չէ
հաղթահարել ամեն ինչ:

ԿԱՍ ՄԱՀ, ԿԱՍ ՀԱՍՆԵԼ ՅԵՎ ԱՆՑՆԵԼ ԿԱՊԻՏԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՅԵՐԿՐԵՆԵՐԻՑ

Յերբեմն հարցնում են, թե չի՞ կարելի արդյոք մի
քիչ դանդաղեցնել մեր տեմպը, մի փոքր թուլացնել մեր
չարժումը: Վոչ, բնկերներ, չի կարելի: Չի՞ կարելի
թուլացնել տեմպը: Ընդհակառակը, բոտ մեր ուժերի
և հնարավորութեանների, պետք է ալելացնել: Այդ են
պահանջում ԽՍՀՄ-ի բանվորների և գյուղացիների
հանդեպ մեր ստանձնած պարտավորութեանները: Այդ
են պահանջում մեղանից ամբողջ աշխարհի բանվոր դա-
սակարգի առաջ մեր պտանձնած պարտավորութեան-
ները:

Դանդաղեցնել տեմպը նշանակում է հետ մնալ:
Իսկ հետ մնացողներին հարվածում են: Սակայն մենք

չենք ուզում, վոր մեզ հարկածեն: Վո՛չ, չենք ուզում: Հին Ռուսաստանի պատմութիւնն այն է, վոր նրան անընդհատ հարկածում ելին հետամնացութեան համար: Հարկածում ելին մոնղոլական խաները: Հարկածում ելին թրքական բեկերը: Հարկածում ելին շվեդական ֆեոդալները: Հարկածում ելին լեհ-լիտվական պանս-րը: Հարկածում ելին անգլո-ֆրանսիական կապիտալիստները: Հարկածում ելին յապոնական բարոնները: Սմենըը հարկածում ելին հետամնացութեան համար: Ռազմական հետամնացութեան համար, կուլտուրական հետամնացութեան համար, պետական հետամնացութեան համար, արդյունաբերական հետամնացութեան համար, գյուղատնտեսական հետամնացութեան համար: Հարկածում ելին, վորովհետեւ այդ ձեռնառու յեր և անպատիժ եր անցնում: Հիշում եք մինչհեղափոխական բանաստեղծի հետեւյալ խոսքերը. «Դու եւ՛ խեղճ ես, եւ՛ լիտաստ, դու եւ՛ հզոր ես, եւ՛ անզոր ես, մայր իմ Ռուսաստան»: Հին բանաստեղծի այս խոսքերը լավ են սովորել այդ պարոնները: Նրանք խիում ելին և ավելացնում. «դու լիտաստ ես»—ուրեմն կարելի չե ողջունել քեզանից: Նրանք խիում ելին և ավելացնում. «դու խեղճ ես և անզոր», ուրեմն կարելի ե խիել և անպատիժ կողոպտել: Այդպէս և շահագործողների որենքը՝ խիել հետամնացներին և թուլերին: Կապիտալիզմի դայլի որենքը: Դու հետ ես մնացել, դու թուլ ես, նշանակում և դու արդարացի չես, հետեապէս քեզ կարելի չե խիել և սարկացնել: Դու հզոր ես—նշանակում և դու արդարացի չես, հետեապէս քեզնից պետք ե զոռւշ լինել:

Ահա թե ինչու մեզ չի կարելի այլեւս հետ մնալ:

Մնցալում մենք հայրենիք չունեցինք և չեցինք կա-

րող ունենալ: Բայց այժմ, յերբ մենք տաղալել ենք կապիտալիզմը և մեր իշխանութիւնը բանվորական և, մենք հայրենիք ունենք և պիտի պաշտպանենք նրա անկախութիւնը: Ուզո՞ւմ եք, վոր հարկածեն մեր սոցիալիստական հայրենիքը, վոր նա կորցնի իր անկախութիւնը: Թեթե չեք ուզում, սպա պետք և ամենակարճ ժամանակամիջոցում վերացնենք նրա հետամնացութիւնը և խուսկան բայլչեմիկյան տեմպ կիրառենք նրա սոցիալիստական տնտեսութեան զարգացման ասպարիզում: Այլ հանապարհ չկա: Ահա թե ինչու լեհները Հոկտեմբերի ժամանակ առում եր. «Կամ մահ, կամ հասնել և գերադանցել կապիտալիստական առաջավոր յերկրներին»:

Մենք 50—100 տարով հետ ենք մնացել առաջավոր յերկրներին: Այս տարածութիւնը մենք պետք ե անցնենք 10 տարում: Կամ հանենք այդ, կամ մեզ կճգմեն: Ահա թե ինչ ե թեղադրում մեզ ԽՍՀՄ-ի բանվորների և գյուղացիների հանդեպ մեր ստանձնած պարտավորութիւնը:

ՄԵՐ ՅԵՐԿԻՐԸ ԲՈԼՈՐ ՅԵՐԿՐՆԵՐԻ ՊՐՈԼԵՏԱՐԻԱՏԻ ՀԱՐՎԱԾԱՑՈՆ ԲՐԻԳԱԴՆ Ե

Սակայն մենք ունենք ուրիշ, ավելի լուրջ և ավելի կարեւոր պարտավորութիւններ: Դրանք՝ համաշխարհային սրբոյնաբիտի առաջ մեր ստանձնած պարտավորութիւններն են: Վերջիններս զուգադիպում են առաջին տեսակի պարտավորութիւնների հետ: Սակայն վերջիններս մենք ավելի բարձր ենք դասում: ԽՍՀՄ-ի բանվոր գաղտկարգը համաշխարհային բանվոր գաղտկարգի մի մասն է: Մենք հազթեցինք լից

միայն ՍՄԶՄ-ի բանվոր դասակարգի ջանքերով, այլև համաշխարհային բանվոր դասակարգի ոժանդակութ-
յամբ: Առանց այդ ոժանդակութեան վաղուց բախտած
կլինեցին մեզ: Ասում են, թե մեր յերկիրը բոլոր յեր-
կրները պրոլետարիատի հարվածային բրիգադն է:
Լավ է ասված: Ինչո՞ւ չե պաշտպանում մեզ միջազգա-
յին պրոլետարիատը, ինչո՞ւ վենք արժանացել այդ պաշտ-
պանութեանը: Նրանով, վոր մենք առաջինը կռիվ ենա-
վեցինք կապիտալիզմի դեմ, մենք առաջինը հաստա-
տեցինք բանվորական իշխանութուն, մենք առաջինը
սկսեցինք սոցիալիզմը կառուցել: Նրանով, վոր մենք
կատարում ենք այնպիսի գործ, վորը հաջողութեան
դեպքում շուտ կտա ամբողջ աշխարհը և կադատագրի
ամբողջ բանվոր դասակարգը:

Ի՞նչ է անհրաժեշտ հաջողութեան համար: Վերաց-
նել մեր հետամնացութունը, զարգացնել չինարարու-
թյան բարձր, բայց չեղիկյան տեմպ: Մենք պետք է այն-
պես առաջ գնանք, վոր ամբողջ աշխարհի բանվոր դա-
սակարգը, մեզ վրա նայելով, կարողանա ասել. «Ահա
նա, իմ առաջավոր ջոկատը, ահա իմ հարվածային բրի-
գադը, իմ բանվորական իշխանութունը, ահա նա, իմ
հայրենիքը: Նրանք իրենց գործը, մեր գործը, լավ են
կատարում, ողնե՛նք նրանց կապիտալիստների դեմ և
հրահրենք համաշխարհային հեղափոխութունը»: Մենք
պետք է արդարացնենք բանվոր դասակարգի հույսերը,
կատարենք մեր պարտավորութունները նրանց հա-
ղեպ: Այո, պետք է արդարացնենք, յեթե չենք ուզում
վերջիվերջո խայտառակվել:

Սրանք են մեր պարտավորութունները: Դուք տես-

նում եք, վոր այդ պարտավորութունները զարգացման
բայց չեղիկյան տեմպ են թելադրում մեզ:

Յես չեմ ասում, վոր տնտեսութունը ղեկավարե-
լու առաքարիցում այս տարիները մենք վոչինչ չենք ա-
րել: Արել ենք, և նույնիսկ շատ բան ենք արել: Մենք,
մինչպատկարավանի հետ համեմատած, արդյունաբե-
րութեան արտադրանքը կրկնապատկեցինք: Մենք ստեղ-
ծեցինք ամենախոշոր գյուղատնտեսական արտադրու-
թյունն աշխարհում: Սակայն մենք ավելի գործ կատա-
րած կլինեցինք, յեթե այդ ժամանակամիջոցում աշխա-
տեցինք իրոք տիրապետել արդյունաբերութեանը, նրա
տեխնիկային, նրա ֆինանսական-տնտեսական կողմին:

Առ առավելն 10 տարվա ընթացքում մենք պետք է
կորենք այն տարածութունը, վորով հետ ենք մնացել
կապիտալիզմի առաջավոր յերկրներից: Դրա համար
մենք ունենք բոլոր «որոյեկտիվ» հնարավորութունները:
Պակասում է միայն այդ հնարավորութունները պատ-
շած կերպով ոգտագործելու հմտութունը: Իսկ այդ
կախված է մեղանից և միմիայն մեղանից: Ժամանակ
է, վոր մենք սովորենք ոգտագործել այդ հնարավորու-
թյունները: Ժամանակ է, վոր մենք վերջ տանք արտա-
դրութեանը չմիջամտելու նեխված տեսակետին: Ժա-
մանակ է յուրացնել մի ուրիշ, ներկա չըմանին համա-
պատասխան, նոր դիրքավորում՝ միջամտել ամեն բա-
նի: Յեթե դու գործարանի ղերեկատը ես, միջամտի
բոլոր գործերին, թափանցիր նրա բոլոր անկյունները,
սովորիր, և դարձյա՛լ սովորիր: Բայց չեղիկները պետք
է տիրապետեն տեխնիկային: Ժամանակ է, վոր բայց չե-
վիկներն իրենք մասնագետներ դառնան: Վերահսկողու-
ման չըմանում տեխնիկան լուծում է ամեն ինչ: Յեթ

միայն իՍՂՄ-ի բանվոր դասակարգի ջանքերով, այլև համաշխարհային բանվոր դասակարգի ոժանդակութեամբ: Առանց այդ ոժանդակութեան վաղուց բախտած կլինեյին մեզ: Ասում են, թե մեր յերկիրը բոլոր յերկրների պրոլետարիատի հարվածային բրկադոն է: Լավ է ասված: Ինչո՞ւ յե պաշտպանում մեզ միջազգային պրոլետարիատը, ինչո՞ւ ենք արժանացել այդ պաշտպանութեանը: Նրանով, վոր մենք առաջինը կոմի նեւովեցինք կապիտալիզմի դեմ, մենք առաջինը հաստատեցինք բանվորական իշխանութիւն, մենք առաջինը սկսեցինք սոցիալիզմը կառուցել: Նրանով, վոր մենք կատարում ենք այնպիսի դործ, վորը հաջողութեան դէպքում շուտ կտա ամբողջ աշխարհը և կազատագրի ամբողջ բանվոր դասակարգը:

Ի՞նչ է անհրաժեշտ հաջողութեան համար: Վերացնել մեր հետամնացութիւնը, զարգացնել շինարարութեան բարձր, բալլչեփիկյան տեմպ: Մենք պետք է այնպես առաջ գնանք, վոր ամբողջ աշխարհի բանվոր դասակարգը, մեզ վրա նայելով, կարողանա ասել. «Ահա նա, իմ առաջավոր ջոկատը, ահա իմ հարվածային բրկադոն, իմ բանվորական իշխանութիւնը, ահա նա, իմ հայրենիքը: Նրանք իրենց դործը, մեր դործը, լավ են կատարում, ողնե՛նք նրանց կապիտալիստների դեմ և հրահրենք համաշխարհային հեղափոխութիւնը»: Մենք պետք է արդարացնենք բանվոր դասակարգի հույսերը, կատարենք մեր պարտավորութիւնները նրանց հանդէպ: Այո, պետք է արդարացնենք, յեթե չենք ուզում վերջիվերջո խայտառակվել:

Սրանք են մեր պարտավորութիւնները: Դուք տես-

նում եք, վոր այդ պարտավորութիւնները զարգացման բալլչեփիկյան տեմպ են թելադրում մեզ:

Յեա չեմ ասում, վոր տնտեսութիւնը ղեկավարելու ասպարիզում այս տարիները մենք վոչինչ չենք արել: Արել ենք, և նույնիսկ շատ բան ենք արել: Մենք, մինչպատերազմյանի հետ համեմատած, արդյունաբերութեան արտադրանքը կրկնապատկեցինք: Մենք ստեղծեցինք ամենախոշոր դյուղատնտեսական արտադրութիւնն աշխարհում: Սակայն մենք այլևի դործ կատարած կլինեյինք, յեթե այդ ժամանակամիջոցում աշխատեյինք իրոք տիրապետել արդյունաբերութեանը, նրա տեխնիկային, նրա ֆինանսական-տնտեսական կողմին:

Առ առավելն 10 տարվա ընթացքում մենք պետք է կորենք այն տարածութիւնը, վորով հետ ենք մնացել կապիտալիզմի առաջավոր յերկրներից: Դրա համար մենք ունենք բոլոր «որոյեկտիւ» հնարավորութիւնները: Պակասում է միայն այդ հնարավորութիւնները պատշաճ կերպով ոգտագործելու հմտութիւնը: Իսկ այդ կախված է մեզանից և միմիայն մեզանից: Ժամանակ է, վոր մենք սովորենք ոգտագործել այդ հնարավորութիւնները: Ժամանակ է, վոր մենք վերջ տանք արտադրութեանը չմիջամտելու նեխված տեսակետին: Ժամանակ է յուրացնել մի ուրիշ, ներկա չըջանին համապատասխան, նոր դիրքավորում՝ միջամտել ամեն բանի: Յեթե դու գործարանի ղերեկատոր ես, միջամտիր բոլոր գործերին, թափանցիր նրա բոլոր անկյունները, սովորիր, և դարձյա՛լ սովորիր: Բալլչեփիկները պետք է տիրապետեն տեխնիկային: Ժամանակ է, վոր բալլչեփիկներն իրենք մասնագետներ դառնան: Վերակառուցման շրջանում տեխնիկան լուծում է ամեն ինչ: Յեթ

1931/183
տեխնիկան ուսումնասիրել չուզող, տեխնիկային տիրապետել չուզող տնտեսավարը ծիծաղ և և վռչ տնտեսավար:

Ասում են, թե դժվար և տիրապետել տեխնիկային: Այդ սխալ և: Չկա այնպիսի բերդ, վոր չկարողանան նվաճել բայլեղիկները: Մենք լուծել ենք մի շարք ամենադժվար խնդիրներ. մենք տապալեցինք կապիտալիզմը: Գրավեցինք իշխանությունը, կառուցեցինք խոշորագույն սոցիալիստական ինդուստրիան: Միջակ դյուրացույց չըջնեցինք դեպի սոցիալիզմի ուղին: Շինարարության տեսակետից ամենակարևորը մենք արդեն աբել ենք: Մեղ քիչ բան և մնում՝ ուսումնասիրել տեխնիկան, տիրապետել դիտությունը: Յեվ յերբ այդ անենք, մեզանում կլինեն այնպիսի տեմպեր, վորոնց մասին չենք ել համարձակվում յերազել: Յեվ մենք կանենք այդ, յեթե ցանկանանք իսկապես:

ԳԻՆԸ 2 Կ.

2013

« Ազգային գրադարան

NL0034370

